

EU-Valet 2024

– slutrapport av valprojektet samt utvärdering

Amanda Galfi Björkman, Rut Landin och Fredrik Zethraeus

Enheten för utredning, nämnd och juridik

Kommunstyrelsens förvaltning

Innehåll

EU-Valet 2024	0
Sammanfattning	2
Inledning	3
Bakgrund	3
Mål	3
Avgränsningar	4
Genomförande av delprocesserna	4
Rekrytering/bemanning	4
Genomförande	4
Avvikelse och reflektioner	5
Utbildning	5
Genomförande	5
Reflektioner	5
Lokaler	6
Förbättringsförslag	7
Säkerhet	7
Genomförande	7
Förbättringsförslag	8
Logistik	8
Genomförande	8
Förbättringsförslag	9
Kommunikation	9
Genomförande	9
Reflektion	13
Förbättringsförslag	13
Service till väljarna	13
Förtidsröstning	14
Reflektioner och avvikelser	15
Förbättringsförslag	15
Valhelg	15
Genomförande	15
Valnämndens preliminära rösträkning/onsdagsräkning	16
Förbättringsförslag valhelg och onsdagsräkning	16
Utvärdering av organisationen	17
Projektorganisationen	17
Valkansliets samarbete och arbetssätt	17
Organisation före projektets start	17
Reflektioner och avvikelser	17
Ökat valdeltagande	18
Enkät till röstmottagare	18
Slutord	18

Sammanfattning

Den 9 juni 2024 genomfördes EU-valet i Sverige för mandatperioden 2024–2029. Denna rapport beskriver genomförandet av valet, förbättringsförslag och utvärdering av organisationen. EU-valet 2024 i Huddinge kommun genomfördes i projektform och startade upp under hösten 2023. Samtliga mål som sattes upp i projektplanen för EU-valet 2024 bedöms i slutrapporten vara uppnådda.

Arbetet har gått bra, och samtliga delmoment i valarbetet har genomförts. Under EU-valet 2024 har vissa ändringar inom olika delmoment testats för att både effektivisera organisation, kostnader men även för att öka måluppfyllelsen. Två stora ändringar under detta val var att en kommunikatör anställdes i valkansliet under hela projektperioden samt att leverans av valmaterial till vallokaler genomfördes av en avtalad flyttfirma.

Valkansliet har under detta val ökat öppetiderna i förtidsröstningslokalerna med totalt 55 timmar, arbetat med sociala medier och arbetat med informationsspridning på olika sätt för att säkerställa att medborgare ska veta att det är EU-val samt var och när de kan lämna sin röst.

Inledning

Bakgrund

Den 9 juni 2024 genomfördes EU-valet i Sverige för mandatperioden 2024–2029. På nationell respektive regional nivå ansvarar Valmyndigheten och länsstyrelserna för genomförande av valen i Sverige. Valnämnden i Huddinge kommun är lokal valmyndighet.

Kommunen förordnar och utbildar röstmottagare, säkerställer att det finns vallokaler och har hela ansvaret för förtidsröstningen inom kommunen. Valnämnden har vidare ansvar för både den preliminära rösträkningen på valnatten och den rösträkning som genomförs onsdagen efter valdagen. Till sin hjälp har valnämnden tjänstemän från kommunstyrelseförvaltningen som tillsammans utgör ett valkansli.

Denna slutrapport har författats av projektledaren, den seniora valstrategen och den kommunikatör som har lett arbetet inom valkansliet.

Mål

EU-valet 2024 i Huddinge kommun genomfördes i projektform med det övergripande målet att valet till Europaparlamentet 2024 skulle genomföras på ett rättssäkert, effektivt och transparent sätt.

Med rättssäkert avses att arbetet skulle genomföras i enlighet med de krav som följer av tillämpliga lagar och förordningar samt av Valmyndighetens ställningstaganden och rekommendationer.

Med effektivt avses att arbetet på kommunstyrelsens förvaltning skulle genomföras så tid- och resurseffektivt som möjligt och med ett nära samarbete mellan kommunens förvaltningar och valnämnd. Med effektivt avses även att valkansliet inte skulle använda mer resurser än vad uppdragen krävde.

Transparent innebär att valet skulle genomföras enligt de principer om öppenhet och transparens som är angivet i de författningar som reglerar hur allmänna val ska genomföras. Exempelvis anger Vallagen (2005:837) att de väljare som så önskar, ska kunna närvara i vallokalen vid rösträkningen.

Effektmål

Projektet skulle uppnå följande effektmål:

- Väljarna upplever att de har blivit väl bemötta och att deras röster blivit hanterade och mottagna på ett professionellt sätt,
- Väljarna känner sig säkra i vallokaler och röstningslokaler med hänsyn till respekten för väljarnas rätt att rösta utan insyn (den s.k. valhemligheten),
- Väljarna upplever att de har goda möjligheter att rösta med hänsyn till öppettider och placering av val- och röstningslokaler,
- Väljarna upplever att de kan komma i kontakt med röstmottagare och andra valarbetare vid eventuella frågor,

- Väljarna har ett högt förtroende för Huddinge kommuns genomförande av val till Europaparlamentet 2024.

Projektmål

- Genomföra EU-valet på ett rättssäkert, effektivt och transparent sätt.

Avgränsningar

Projektets genomförande har primärt styrs av bestämmelserna i Vallagen (2005:837), men även andra lagar och författningar. Vidare har Valmyndigheten beslutat om ställningstaganden som ger stöd till lokala valmyndigheter. Beslut från Valprovsningsnämnden ger även vägledning i olika frågor. Valmyndigheten producerar härutöver handledningar och handböcker för hjälp och stöd till kommunerna.

Projektet inbegriper uppdraget att säkerställa att det finns tillgängliga vallokaler och röstningslokaler. Samtliga väljare ska uppleva att de har goda möjligheter att rösta och projektet ska informera väljarna om var, när och hur de kan rösta.

Projektet ska inte omfatta insatser som syftar till att mobilisera väljare till valurnorna. För att upprätthålla väljarnas förtroende för valets genomförande och valresultatets legitimitet, är det viktigt att kommunens tjänstemannaorganisation, och i synnerhet valkansliet, säkerställer en likabehandling av de politiska partierna.

Genomförande av delprocesserna

Nedan beskrivs genomförande av samtliga delprocesser som genomförts för att kunna uppnå de effekt- och projektmål som finns för EU-valet 2024. I detta avsnitt presenteras exempelvis reflektioner, avvikelser och förbättringsförslag. Varje delprocess har en egen rubrik som beskriver dess genomförande.

Rekrytering/bemanning

Genomförande

Rekryteringsarbetet för val 2024 inleddes i slutet av oktober 2023. Vägledande vid rekryteringen var de villkor som valnämnden den 6 september 2023 beslutade att röstmottagarna skulle uppfylla i 2024 års val.

Valkansliet uppnådde målet att bemanna samtliga av Huddinges 64 valdistrikt med åtta röstmottagare per vallokal, samt mellan fyra och åtta röstmottagare per förtidsröstningslokal. Dessutom rekryterades 110 reserver. Eftersom det var EU-val rekryterades inte rösträknare till vallokalerna då valkansliet gjorde bedömningen att det inte behövdes.

Till EU-valet 2024 rekryterades i första hand röstmottagarna bland dem som arbetat i kommunen vid tidigare val. Valkansliet fick även in flera hundra intresseanmälningar och rekryterade bland dem de vakanser som återstod. För att kvalitetssäkra nya röstmottagare har varje sökande fått svara på olika frågor i sin

intresseanmälan. Valkansliet valde att samtliga fick ansöka på nytt för att arbeta i förtidsröstningen.

Avvikelser och reflektioner

Nytt för detta val var att det fanns en biträdande arbetsledare i alla kommunens förtidsröstningslokaler. Detta för att säkerställa en beredskap vid eventuell sjukdom samt för att göra det möjligt för kommunen att förhålla sig till lagkravet om veckovila och dygnsvila för röstmottagarna i förtidsröstningslokalerna.

Arbetet med rekrytering och bemanning tog mycket tid och resurser i valkansliet och arbetet behöver därför ses över till framtida val.

Utbildning

Genomförande

Enligt vallagen ska samtliga röstmottagare i röstnings- och vallokal genomgå en utbildning. Det är upp till den lokala valnämnden att sätta ambitionsnivån för denna.

Valkansliet utbildade samtliga personer som arbetade i röstnings- och vallokaler i EU-valet 2024. Utbildningsplanen antogs av valnämnden den 21 februari 2024. Utbildningarna var anpassade efter rollerna i valet och genomfördes vid nio tillfällen: två tillfällen för arbetsledare, biträdande arbetsledare och röstmottagare i förtidsröstningen, ett för ambulerande röstmottagare, fem tillfällen för ordförande, vice ordförande, resurser och röstmottagare i vallokal samt ett uppsamlingstillfälle för samtliga roller.

De fysiska kurstillfällena utgick från Valmyndighetens material och kompletterades med lokala instruktioner och information om lokal säkerhet. Vid de fysiska kurstillfällena delades även Valmyndighetens obligatoriska handledning ut till samtliga deltagare.

Utbildningarna genomfördes av tre-fyra personer från valkansliet och innehöll praktiska moment framtagna av Valmyndigheten. Utifrån den utvärdering som gjordes valet 2022 framkom det att röstmottagare bör träffa sina kollegor vid utbildningstillfället. Valkansliet placerade därför deltagarna på utbildningarna på ett sådant sätt att deltagarna satt tillsammans med andra personer från samma valdistrikt. Vi genomförde även utbildningarna på olika platser i kommunen för de som skulle arbeta på valdagen. Utbildningarna för röstmottagarna på valdagen genomfördes på följande platser: Östra gymnasiet, Källbrinksskolan, Växthuset, Flemingsbergs bibliotek och Vårbyskolan. Detta innebar att samtliga som skulle arbeta i vallokal fick ett specifikt utbildningstillfälle utsett.

Reflektioner

Valkansliet inledde utbildningsperioden cirka en vecka innan förtidsröstningen startade för att röstmottagarna skulle ha så färsk kunskaper som möjligt när de arbetade i vallokalerna på valdagen. Det innebar samtidigt en hög arbetsbelastning för valkansliet eftersom utbildningsperioden sammanföll med förtidsröstningen vilket är den mest arbetsintensiva perioden för valkansliet

Administrationen av utbildningarna var relativt arbetskrävande och innebar bland annat kontroll av antalet deltagare på plats, uppföljning av deltagare som inte deltagit samt administration av byten av utbildningstillfällen för de deltagare som så behövde. Utbildningslokalernas tekniska utrustning skilde sig åt och varierade i funktionsduglighet vilket innebar vissa utmaningar för valkansliet.

I utvärderingar som har genomförts efter valet har deltagarna på utbildningarna angivit att de uppskattade att delas in efter geografisk placering. Det har även framkommit att det uppskattades att ordförandena deltog vid samma utbildningstillfälle samt att ordförande utöver detta fick en särskild, utökad utbildning.

Lokaler

En förutsättning för att kunna genomföra allmänna val är att lokalerna är både tillgängliga för väljaren och lämpliga för att bland annat säkerställa valhemligheten. För varje valdistrikt ska det finnas en vallokal och vallokalerna ska vara placerade på ett sådant sätt att en väljare inte ska passera en annan vallokal för att komma till sin vallokal. Röstningslokalerna placeras på sådana ställen där det passerar många människor.

Under hösten 2023 påbörjade valkansliet arbetet med att besöka lokaler som användes vid de allmänna valen 2022, 10 röstningslokaler och 64 vallokaler. Inför de allmänna valen 2022 hade det tidigare valkansliet i samband med besök och beslut om vilka vallokaler som skulle användas tagit hänsyn till kraven om utökat skydd för väljare vid röstmottagning. Bestämmelserna innebär ett förtydligande om vikten av att väljaren ska ta sina valsedlar och göra i ordning sina röster i enskildhet. Efter besöken gjorde valkansliet bedömningen att de lokaler som användes vid det allmänna valet 2022 även skulle användas vid EU-valet 2024. Inför EU-valet 2024 genomfördes ett antal mindre ändringar av kommunens vallokaler jämfört med de allmänna valen 2022. I Snättringeskolan, som tidigare hade två valdistrikt i matsalen, flyttades valdistriktet *Skogsäng* från matsalen till ett klassrum för att minska trängseln i matsalen och Vretskolan (Östra grundskolan) flyttades valdistriktet *Västra Skogås Centrum* till ett nytt klassrum då den tidigare lokalen inte längre kunde användas. I Tomtbergaskolan flyttades valdistriktet *Tomtberga Södra* från ett klassrum till matsalen för att undvika att få väljare in i själva skolan. Matsalen ligger vid sidan av Tomtbergaskolan och har en egen ingång som underlättar för väljarflöde och skyltning.

Som en del i kommunens kontinuitetsplanering hade valkansliet tagit fram ett antal reservlokaler att använda på valdagen för det fall någon av de ordinarie vallokalerna av någon anledning inte skulle vara möjlig att använda.

För förtidsröstningen användes samma lokaler som vid de allmänna valen 2022 med ett undantag. Eftersom den tidigare vallokalen i Trångsunds centrum inte var tillgänglig användes Stortorps bygdegård, belägen ungefär 800 meter från Trångsunds centrum.

Vid eller intill en val- eller röstningslokal får det enligt vallagen inte förekomma propaganda. Valnämnden har därför sedan tidigare beslutat att propagandafria zoner kring val- eller röstningslokalerna ska tillämpas vid varje val- eller

röstningslokal. Inför EU-valet 2024 reviderades tidigare beslut från 2022 om propagandafrizoner. De propagandafrizoner arbetades fram utifrån varje val- eller röstningslokals egenskaper samt lokalisering. Kartor över dessa zoner ingick i det material som röstmottagarna kunde ta del av i vallokaler.

Valkansliet kontaktade i februari 2024 Huddinge samhällsfastigheter, även kallat HUSF, för att få hjälp med anpassningar av vallokaler och röstningslokaler, täcka fönster, täcka golven i gymnastikhallarna, hantering av lås och larm, ventilation, färdtjänst- och parkeringsplatser för rörelsehindrade, m.m. Kontaktpersonen på HUSF hade kvar i stort sett all information om anpassningar och andra praktiska frågor från de allmänna valen 2022 och behövdes därför bara mindre uppdateringar.

Sjödalsgymnasiet kommer inom kort tid att börja byggas om till kommunhus vilket innebär att till de allmänna valen 2026 måste valkansliet hitta fem nya vallokaler för de vallokaler som vid EU-valet 2024 var placerade i Sjödalsgymnasiet. Detta gäller valdistrikten Fullersta gård, Fullersta torg, Paradisbacken, Solgård och Storängen.

Förbättringsförslag

- Kalla samman berörda kontaktpersoner för lokalerna och berörd personal från HUSF för att gemensamt prata igenom hur man ska lägga upp arbetet inför kommande val när det gäller anpassningar, lås och larm och andra praktiska frågor.
- Till de allmänna valen 2026 se över de lokaler som har fått synpunkter från röstmottagarna och vad som är möjligt att korrigera.

Uppdrag till kommande valkansli

- Hitta nya vallokaler som ska ersätta de fem vallokaler som vid EU-valet 2024 var placerade i Sjödalsgymnasiet eftersom Sjödalsgymnasiet ska byggas om till kommunhus.

Säkerhet

Genomförande

Till följd av omvärldsutvecklingen har säkerhet fått ökat fokus i valplaneringen.

Valsäkerhet är ett samlat begrepp för valkansliets systematiska arbete med att skydda de uppgifter som ska utföras enligt vallagen och andra valrelaterade författningar. Det handlar om säkerhetsskydd och verksamhetsskydd – men även om skydd mot olyckor, informationssäkerhet, krisberedskap och kontinuitetsplanering.

Valkansliet har inventerat lokalsäkerheten för vallokaler i Huddinge utifrån utrymningssäkerhet, fysiskt skydd och brandsäkerhet.

En konsult från Ramboll genomförde en verksamhetsskyddsanalys inför valet och en koncentrerad risk- och sårbarhetsanalys utifrån den samhällsviktiga verksamheten valarbete. Valkansliet utbildade samtliga röstmottagare kopplat till säkerhet, hot och våld.

Genomförandet har fortlöpt utan några större problem. De åtgärder som genomförts har bedömts som tillräckliga. Inga betydande incidenter har inträffat.

Förbättringsförslag

- Skapa organisationen för val i god tid för att påbörja säkerhetsarbetet tidigare och planera bemanningen.
- Ta fram en lathund för hur röstmottagarna bör agera i olika situationer. Information om lathunden bör ingå i utbildningarna.
- Gör en eskaleringsplan för vem/vilka som ska kontaktas beroende på vem som äger respektive vallokal för att säkerställa säkerheten.
- Från säkerhetssektionen tilldela en resurs som stöttning till valkansliet.

Logistik

Huvudsakliga arbetsuppgifter inom logistik och material:

- Inventering av valmaterialet,
- Underlag för upphandling av transporter,
- Leverans av material till val- och röstningslokaler,
- Schemaläggning för utkörning och inhämtning av material,
- Eftervalsarbete: sortering och iordningsställande av valförråd. Rensning av överblivet och ej användbart material, samt inventering av material inför kommande val.
- Iordningsställande av valförråd inför kommande val.

Genomförande

Valkansliet anlidade extern personal som ansvarade för att packa allt valmaterial för leverans till röstningslokaler och vallokaler. Tre personer arbetade uppskattningsvis sju arbetsdagar med att packa material till kommunens totalt 74 lokaler som användes i samband med genomförandet av valet.

Gällande leverans av valmaterial till röstningslokaler ansvarade valkansliet själva för men röstmottagarna i respektive röstningslokal ansvarade för att ställa i ordning lokalerna i enlighet med de flödesscheman som valkansliet hade arbetat fram.

I mitten av januari 2024 bestämde sig valkansliet för att kontakta flyttfirman Freys Express, som Huddinge kommun har avtal med, för leverans av valmaterial till vallokalerna samt för att hämta tillbaka valmaterialet efter valdagen. Valkansliet hade kontakt med Freys Express löpande under hela våren för att ge information om lokaler, tider och kontaktuppgifter. Anlitandet av en flyttfirma innebar att valkansliet själva inte behövde få tag på personal och fordon för att genomföra leverans av valmaterial vilket innebar en stor tidsbesparing.

Vid tidigare val har man alltid kört ut valmaterialet på lördagen, dvs. dagen för valdagen, men i och med att den hiss som används i valförrådet tidigare har krånglat erbjöd valkansliet möjligheten till att leverera ut valmaterialet redan på fredagen den 7 juni till de kontaktpersoner som ville och hade möjlighet att ta emot och förvara valmaterialet på ett säkert ställe. Alla kontaktpersoner i de östra delarna av Huddinge kommun (Skogås och Trångsund samt ytterligare några

vallokaler) ville ta emot valmaterialet redan på fredagen. Det innebar att Freys Express fredag den 7 juni kunde levererade ut valmaterial till 27 av totalt 64 valdistrikt.

Inför utleveransen av valmaterial fredag och lördag den 7 respektive den 8 juni hade valkansliet tagit kontakt med hissleverantören och beställt en jourtekniker på plats i valförrådet för att snabbt kunna lösa eventuella problem.

En otydlighet i kommunikationen mellan valkansliet och Freys Express innebar att leveransen lördagen den 8 juni blev försenad vilket i sin tur innebar att personalen i valkansliet själva fick leverera ut valmaterial till ett antal vallokaler för att röstmottagarna skulle kunna göra i ordning inför valdagen.

Inhämtningen av valmaterial påbörjades redan på måndagen efter valdagen och slutfördes torsdagen den 13 juni. Därefter blev valkansliet uppmärksammat på att det i några vallokaler fanns kvar enstaka valmaterial kvar.

Under sommaren hade valkansliet tre feriearbetare som under arbetsledning av en från valkansliet ansvarade för att sortera, kasta och inventera det valmaterial som hade hämtats in från lokalerna samt iordningsställa valförrådet för kommande val.

Valkansliet gör bedömningen att det i dagsläget inte finns något behov av ett större valförråd.

Förbättringsförslag

- Tillse att det finns en arbetsledare och personella resurser, dels för att packa det material som ska ut till lokalerna, dels för att ta emot och hantera det material som kommer från vallokalerna dagarna efter valet. Det är önskvärt att det är personal som inte ingår i valkansliet som hanterar det praktiska kring det material som ska levereras ut respektive hämtas in i och med att valkansliet behöver förbereda mycket annat innan förtidsröstningen startar och efter valdagen förbereda onsdagsräkningen.
- Tydligare information till framtida flyttfirma om datum och tider för leverans och återhämtning av valmaterial för att flyttfirman ska kunna anpassa resurserna.
- Logistikansvarig ska ha utrymme för att planera för inhämtning av material veckan efter valdagen sker på önskvärt sätt.

Kommunikation

Genomförande

Här följer en sammanfattad genomgång av de insatser som valkansliet bistått med för att nå effekt- och projektmål. Arbetet genomfördes mot de syften och mål som beskrivs i kommunikationsplanen.

Det fanns tre huvudsakliga syften i kommunikationsplanen för valet 2024:

- De som är röstberättigade i Huddinge kommun ska känna till att de är det och alla röstberättigade ska veta var, när och hur de kan rösta.
- Samverka med civilsamhället med syftet att tillgängliggöra informationen till de röstberättigade.

- Specifika insatser mot identifierade målgrupper: förstagångsväljare och röstberättigade i områden med lägre valdeltagande.

Fyra huvudsakliga budskap i kommunikationsplanen:

- Du är röstberättigad i EU-valet om du är 18 år senast på valdagen och är svensk medborgare.
- Så här går det till att rösta. Här kan du rösta.
- Använd din röst annars väljer andra åt dig.
- Hur påverkar EU dig som Huddingebo?

Budskapen har genomsytrat samtliga externa kommunikationsinsatser som genomförts under valarbetet.

Mätbara mål i kommunikationsplanen:

Nedan är de mätbara målen i kommunikationsplanen listade med förklaring till hur målen uppfylldes.

- Utföra insatser som leder till att tillräckligt antal röstmottagare rekryteras löpande.

Kommunikationsinsatserna resulterade i att 730 personer anmälde sitt intresse att tjänstgöra som röstmottagare vid genomförandet av EU-valet 2024.

- Öka valdeltagandet i Huddinge kommun från EU-valet 2019.

Valdeltagandet ökade inte i Huddinge kommun, däremot genomfördes insatser kopplat till målet om ökat valdeltagande (*se avsnitt insatser för ökat valdeltagande*).

- Dela ut 1500 flygblad innan förtidsröstningen vid Demokratidagarna 2024 i Vårby, Flemingsberg och Skogås.

1500 flyers delades ut vid programpunkter i Vårby, Flemingsberg och Skogås under demokratidagarna 2024.

- Dela ut 1500 flygblad på Huddinge dagen 2024.

1500 flyers delades ut vid Huddingedagen och Flemingsbergs blockparty.

Insatser för ökat valdeltagande

- Annonsering på Snapchat

Under våren testkördes en kampanj på Snapchat. Kampanjen analyserades efter genomförandet och statistiken visade på att Snapchat är en effektiv kanal för att nå ut till yngre målgrupper. Snapchat valdes därför ut som kanal för annonsering för kommunens förstagångsväljare (*se avsnitt Sociala medier för statistik*).

- Information på de tio mest talade språken i Huddinge kommun

Kommunen tillhandahöll tryckt information på de tio mest talade språken om hur man röstar i kommunens samtliga 10 förtidsröstningslokaler.

- Samarbete med Alvas media

I samarbete med Alvas media, Sveriges största mediehus på arabiska, sattes en kampanj ihop med information om EU-valet i Huddinge på arabiska. Kampanjen innehöll annonsering i tre olika format: native artikel, social media poster och display: standard banner.

- Native artikel är en annonsmärkt artikel. Snittlästiden för Huddinge kommuns native artikel var 47 sekunder, att jämföra med genomsnittlig engagemangstid som är 45 sekunder för native artiklar.
- Social media poster är ett annonsmärkt inlägg. Genomsnittlig inläggsexponering för Huddinge kommuns social media posters var cirka 65 500. Det innebär att respektive inläggsannons sågs cirka 65 500 gånger totalt, att jämföra med genomsnittet för social media poster som är cirka 60 000.
- Display: standard banner är s.k. displayannonser som visas upptill, nertill eller på sidorna av en webbplats. Huddinge kommuns display: standard banner visades cirka 500 000 gånger totalt och hade en klickfrekvens på cirka 0,26%, att jämföra med genomsnittet för display: standard banner på Alvas media som är 0,3%. Klickfrekvensen anger antalet klick på en annons dividerat med hur många gånger annonsen visats.

Sammantaget presterade Huddinge kommuns kampanj bättre än andra kommuner och företag inom offentlig sektor.

- Information på mötesplatser i Huddinge

Affischer och flygblad med information delades ut till biblioteken, ABF i Huddinge, Vårby, Flemingsberg, Svenska kyrkan i Flemingsberg och i polisens besöksbuss. Informationen fokuserade på vem som är röstberättigad och var, när och hur man kan rösta.

- Närvaro på platser med lågt valdeltagande

Huddinge kommuns demokratidagar 2024 arrangerades under samma tidsperiod som valet. I programmet fanns aktiviteter med EU-valsökpling, exempelvis mingel i Skogås med valkansliet och livesänt panelsamtal med fokus på EU-valet. Valkansliet närvarande vid flera programpunkter för att dela ut muggar med budskapet "Använd din röst i EU-valet 2024" och flyers med information om EU-valet i Huddinge kommun.

Yttre skyltning

I slutrapporten från valet 2022 framgick flera brister i arbetet med skyltningen, dessa togs i beaktande vid genomförandet av EU-valet 2024. Exempelvis påbörjades arbetet med skyltningen tidig vår och ett skyltteam inrättades. Skyltteamet, bestående av kommunikatör och personal från internservice vid kommunstyrelsens förvaltning hade en nära dialog och tätt samarbete från början till slut. Skyltinstruktionerna för vallokaler färdigställdes i mars och beställningen av material lades i april. I år användes enbart formatet 900x345x3

på utomhusskyltarna, en större och mer avlång variant. Ett beslut som togs dels för att utomhusskyltarna skulle vara likadana, dels för att all information skulle vara samlad på en och samma skylt. Nytt för i år var också att placera beachflaggor utanför åtta av tio förtidsröstningslokaler, vid de två resterande lokalerna hängdes vepor upp. Alla med budskapet ”Här kan du förtidsrösta”.

Inre skyltning

Respektive ordförande i valdistrikten ansvarade för den så kallade inre skyltningen. Den inre skyltningen ingick som en del i utbildningen och i respektive valpärm fanns instruktioner. Underlag till framtagningen av de inre skyltinstruktionerna var besök i respektive vallokal och noggrant studerade flödesscheman.

Sociala medier

Under perioden mars-juni 2024 publicerades kontinuerligt inlägg på Facebook och i Instagramstories. Sammanlagt publicerades 16 inlägg på Facebook och 21 Instagramstories. Det motsvarar cirka ett inlägg i veckan på Facebook och i genomsnitt två Instagramstories i veckan. Facebook och Instagram användes även för annonsering. Annonserna på Facebook och Instagram gick ut brett, mot alla som bor i Huddinge mellan 18–65+ år. Målet var att säkra valdeltagande. Totalt gjordes sex olika annonser, varav två var renodlade på Instagramstories för att nå yngre Huddingebor. Sammanlagt sågs annonserna 54 410 gånger. Annonserna i flödena gick en längre period och sågs 47 179 gånger. Snapchat användes till annonsering. Annonserna sågs totalt 47 870 gånger. 57% av de som såg annonsen var mellan 18–20 år och 21% var mellan 21–24 år. Tjejer valde i större utsträckning att interagera med innehållet. 1 238 personer valde att klicka på annonsen (för att läsa mer på huddinge.se/val) det motsvarar en click rate på 2,59%. Det är högre än genomsnittet som ligger mellan 0,35–1,5%. På LinkedIn publicerades 5 inlägg.

Andra kanaler

På huddinge.se lades under våren en ”puff” (en länk med bild) på förstasidan på huddinge.se som ledde till huddinge.se/val. På huddinge.se/val (valsidan) samlades all information som var viktig för Huddingeborna. Alltifrån var, hur och när man kan rösta och vem som får rösta till varför det är viktigt att använda sin röst. På valsidan fanns, utöver information till väljare, också information till de som skulle arbeta i valet. På huddinge.se publicerades 13 nyheter under perioden mars-juni 2024.

Nytt för årets val var att kommunikationssektionen inte längre administrerade Vårt Huddinge. Nu administrerar Huddinge 1-4 sidor i Mitt i Huddinge, *Nya Vårt Huddinge*. Under våren (vecka 11–22) berördes majoriteten av Nya Vårt Huddinge av EU-valet. Inslagen i Nya Vårt Huddinge har varierat: rekrytering av röstmottagare, information om förtidsröstningen, var, när och hur man kan rösta, intervjuer med Marja Lemne, universitetslektor i statsvetenskap vid Södertörns högskola.

EU-valet har i varierande utsträckning kommunicerats på kommunens *bibliotek*, inte på skolbiblioteken. På bibliotekstavlorna har korta och koncisa budskap

rullat. Flygblad och affischer med information om EU-valet har funnits på anslagstavlor och i informationsställ.

Reflektion

Kommunikationsplanen presenterades vid valnämndens sammanträde i december och beslutades vid sammanträdet i mars. Trots att kommunikationsplanen genomgick revideringar och presenterades på nytt i mars kunde arbetet utifrån kommunikationsplanen påbörjas redan i december. Nytt för i år var att en kommunikatör anställdes på heltid i projektet. Detta till trots fanns behov av att vara en kommunikatör till när projektet intensifierade under våren. Vid tidigare val har två kommunikatörer tillsatts när projektets intensiva fas har inletts, en resurs som inte tillsattes i år. Detta resulterade i att andra processer i projektet, i vissa fall, prioriterades högre än kommunikationsinsatserna. En till kommunikatör hade varit nödvändig för att bevara kvaliteten på kommunikationsinsatserna och samtidigt hantera resterande processer i arbetet.

Det kom in allmänna synpunkter på den inre och yttre skyltningen. Synpunkterna syftade till att skyltningen emellanåt inte höll den kvalitet som förväntades. För att undvika det vid kommande val har förbättringsförslag listats enligt nedan.

Förbättringsförslag

- Formatet 900x345x3 är att rekommendera för utomhusskyltar. Nya skyltar bör beställas i hårdplast. För att skyltarna ska tåla regn och vind i större utsträckning.
- Inför kommande val är det viktigt att föra en tydlig dialog med skyltteamet om hur skyltarna ska sättas fast. Vid EU-valet 2024 sattes skyltarna, i vissa fall, inte fast ordentligt vilket ledde till att de vred på sig i vinden.
- Efter valet 2022 föreslogs beachflaggor eller gatupratere med öppettider utanför respektive förtidsröstningslokal, även när lokalerna var stängda. Det fungerade inte som tänkt, allt material togs in vid lokalernas stängning på grund av stöld- och sabotagerisk. Således är ett förslag att sätta upp permanenta affischer med öppettider i anslutning till lokalens entré.
- Kommunikatören i valkansliet bör ha en nära dialog med ordförande i respektive lokal innan valdagen för att stämma av vilka behov de ser av inre skyltning.

Service till väljarna

Valkansliet initierade arbetet med servicecenter under våren. De anställda på servicecenter deltog i utbildningar anordnade av valkansliet. Valkansliet hade löpande avstämningar med servicecenter under valperioden. Inför förtidsröstningsperioden öppnades servicecenters telefonnummer för information om valet till allmänheten. För att underlätta hanteringen av valrelaterade frågor upprättades ett team på Servicecenter som ansvarade för ärenden kopplat till valet. Rutiner, FAQ:s och svarsmallar förbereddes så att alla medarbetare på servicecenter kunde arbeta likadant och så att väljare skulle få samma hjälp och information. I servicecenters besökslokaler fanns information om EU-valet på

digitala tavlor och flyers. Under valhelgen hade servicecenter öppet för att svara på frågor som gällde valet.

Totalt fick servicecenter in 290 ärenden med frågor som gällde EU-valet 2024, det inkluderar ärenden via telefon, mejl och besök. Av dessa hanterades och avslutades 188 ärenden av servicecenter. Av dessa 290 ärenden var 23 bokningsförfrågningar av ambulerande röstmottagning som servicecenter sedan bokade in och skickade till valkansliet.

Förtidsröstning

Öppettiderna utökades med 55 timmar jämfört med valet 2022, med syfte att öka möjligheten att rösta på olika tider och platser. De utökade öppettiderna bestod dels av att ha öppet i fler lokaler den första söndagen i valperioden, dels att utöka öppettiderna i framför allt Vårby bibliotek och Skogås bibliotek. Huddinges tio förtidsröstningslokaler tog emot 17 569 förtidsröster under perioden 22 maj till 9 juni. Samtliga förtidsröstningslokaler utrustades med dator och skrivare för att kunna skriva ut dubblettröstkort.

Valkansliet hade tecknat avtal med PostNord för inhämtning, sortering och utkörning av förtidsröster till vallokalerna på valdagen. Valkansliet informerade om PostNords rutiner vid utbildningstillfällena.

Arbetet med förtidsröstningen skiljer sig i karaktär jämfört med valdagen. Eftersom den pågår under tre veckor ställer det krav på lokalerna som används. I 2024 års EU-val arbetade cirka 60 röstmottagare under förtidsröstningen som valkansliet schemalade. Förslag till nästkommande val är att använda en app för schemaläggning och kommunikation med röstmottagarna i förtidsröstningen.

Det som är svårt rent organisatoriskt är att förtidsröstningen pågår samtidigt som förberedelserna för valdagen går in i sin mest intensiva period. Arbetsbelastningen ökar således dramatiskt så snart förtidsröstningen öppnar.

De lokaler som använts för förtidsröstningen har fungerat bra över lag, både med öppettider samt tillgänglighet. Önskvärt till kommande val är att ha öppet längre på Karolinska sjukhuset samt se över vilken lokal som ska användas vid Flemingsbergs bibliotek.

Ambulerande röstmottagning

Det är lagkrav på att kommunerna ska erbjuda ambulerande röstmottagning. Det innebär att röstmottagare gör hembesök två och två hos väljare som av olika anledningar inte kan rösta i röstnings- eller vallokal. Hembesök pågår under hela förtidsröstningen och ska också erbjudas under valdagen. Sex personer rekryterades till ambulerande röstmottagare och utbildades på plats samt genomförde webbutbildningen, under valet 2022 var det totalt nio personer. Totalt gjorde de ambulerande röstmottagarna 23 hembesök.

De ambulerande var förutom hembesök också ansvariga för att genomföra förtidsröstning med begränsat tillträde på kommunens äldreboenden och anstalter, vilket under EU-valet 2024 var totalt åtta besök.

Reflektioner och avvikelser

Inför öppning hade röstningslokalerna det material de behövde, detta körde valkansliet själva ut. I några röstningslokaler fanns inledningsvis brister i iordningställande av möbler och material i lokalen samt skyltning. Detta korrigerades under de första dagarna.

Vid förtidsröstning med begränsat tillträde på äldreboenden och anstalter har inte valkansliet behövt vara på plats, vilket har varit en fördel.

Under perioden för förtidsröstningen har valkansliet fått in samtal på jourtelefonen, belastningen har varit måttlig då nära och kontinuerlig dialog mellan valkansliet och arbetsledarna har förts. Nytt för i år var att valkansliet använde en ACD-grupp via Telia vilket innebar att valkansliet hade ett telefonnummer där flera personer kunde ta emot samtal och personerna som ringde även hamnade i kö. Detta fungerade väldigt bra.

Mot bakgrund av ovanstående kan det övervägas att inför kommande val skapa två separata organisationer: en för förtidsröstningen och en för valdagen. Alternativt behöver valkansliets totala bemanning förstärkas under perioden.

Förbättringsförslag

- Skapa två separata organisationer: en för förtidsröstningen och en för valdagen.
- Använd appfunktion för att kunna arbeta med schemaläggning och kommunikation med röstmottagare i förtidsröstningslokaler.
- Se över hur arbetet med ambulerande röstmottagning bör genomföras vid nästkommande val. Det som bör ses över är exempelvis genomförande, timmar och tillgänglighet.

Valhelg

Genomförande

Huddinge kommun har cirka 78 000 röstberättigade. Material till de 64 valdistrikten köptes ut på fredagen och lördagen innan valhelgen. Ordföranden för varje valdistrikt hade innan helgen hämtat röstlängder, nycklar och en pärm med viktig information från valkansliet.

Valnämndens arbetsutskott åkte under dagen ut till samtliga vallokaler. Sex personer i valkansliet svarade i valtelefonen på röstmottagarnas frågor. På valdagen genomförde valkansliet en kortare utbildning för de resultatmottagarna i som skulle ta emot röstmottagarna på natten i Sessionssalen.

Nytt för i år var att man nu kunde rapportera in resultatet digitalt med bank-id. Överlag har det gått bra, men några resultat fick valkansliet rapportera in på natten då resultaten inte kommit till Valmyndigheten. Resultatmottagningen löpte dock på och fick i enkäten godkänt av de röstmottagare som deltog.

Vid detta val liksom tidigare, skickade valkansliet ut en valsedelräknare till samtliga valdistrikt. Det var upp till varje ordförande om de ville använda den eller inte.

Valnämndens preliminära rösträkning/onsdagsräkning

Valkansliet rekryterade främst personer som jobbat med röstmottagningen på förtidsröstning och valdag, vilket är en fördel då dessa har färsk kunskap. Några tjänstemän rekryterades internt. Förrättningen är offentlig och öppen för allmänheten därmed hölls förrättningen i sessionssalen. Information om tid och plats anslogs i förväg. Utbildningen genomfördes en timme före starten av förrättningen. Onsdagsräkningen leddes av valnämnden tillsammans med valkansliet. Samtliga tjänstepersoner från valkansliet tjänstgjorde under onsdagsräkningen och hade tjänstgjort i valkansliet under hela valhelgen. Precis som utvärderingen från 2022 anför vore det en fördel om den ansvarige för onsdagsräkningen är en person som inte arbetat hela valhelgen.

Förbättringsförslag valhelg och onsdagsräkning

- Ta fram kartor över distrikten och lokalernas lokalisering samt översiktskartor till vallokaler för att kunna hänvisa väljare rätt.
- Logistiken kring distribution av namnvalsedlar behöver ses över och behandlas av valnämnden.
- Se över nuvarande namngivning av lokaler så att de lättare kan hittas.
- Hitta ett sätt att kommunicera med ordförande under valdagen på ett enkelt sätt.
- Ansvarig för onsdagsräkningen bör vara en person som inte arbetat under valhelgen.

Utvärdering av organisationen

Nedan utvärderas projektorganisationen av EU-valet 2024.

Projektorganisationen

Ledningsgruppen

Arbetet med valet till Europaparlamentet startades upp sommaren 2023 och har genomförts i projektform med en ledningsgrupp som bollplank, valkansli samt resurspersoner. Upplägget har fungerat väldigt bra. Under projektperioden har valkansliet inte besökt ledningsgruppen då allt har kunnat ordnas av valkansliet.

Valkansliets samarbete och arbetssätt

Samarbetet inom valkansliets olika områden fungerade väl och arbetet har skett med en öppen dialog och transparens. Valkansliet skulle enligt projektplanen bestå av fem personer som arbetade heltid med följande befattningar: projektledare, valstrateg, valsamordnare, kommunikatör och logistik- och materialansvarig. Under rekryteringen för en logistik- och materialansvarig kunde inte rätt kandidat hittas och därför valde valkansliet att inte tillsätta denna tjänst. Tre personer anställdes istället under en begränsad period. Valsamordnaren fick även frångå sitt uppdrag under förtidsröstningsperioden vilket resulterade i att valkansliet enbart var tre personer.

I arbetet kring rekrytering/bemanning samarbetade valkansliet med HR-avdelningen kring arvoden, vilket fungerade väl. Valkansliet har även samverkat med interservice och it-support. När det gäller samarbete med externa parter som Postnord har det löpt på smidigt.

Organisation före projektets start

Valkansliet bestod efter sommaren 2023 när valarbetet inleddes, endast av projektledaren för EU-valet och en valsamordnare. Rekrytering av valstrateg och kommunikatör skedde internt.

Reflektioner och avvikelser

Val bör inte enbart vara en angelägenhet för den administrativa sektionen utan för hela kommunen. Vidare bör det ses som en kontinuerlig process och inte som en särskild händelse, detta är något som särskilt bör poängteras sett till hur viktig och grundläggande genomförandet av allmänna val är i det demokratiska styrelseskicket.

Utifrån erfarenheterna från detta val samt för att förbättra kontinuiteten är slutsatsen att valkansliets nyckelroller bör finnas i kommunen. Detta eftersom val är ett återkommande arrangemang där tidigare erfarenheter från arbete med val är mycket värda. Att anställa en kommunikatör som arbetar heltid under projektperioden har varit mycket bra och rekommenderas för framtida val.

Ökat valdeltagande

Det är viktigt att kommunen framgent håller isär det politiska arbetet, som de folkvalda ska stå för i syfte att bilda opinion och vinna röster, och tjänstemannaorganisationens arbete i syfte att skapa förutsättningar för att val ska kunna genomföras på ett rättssäkert, effektivt och transparent sätt. Ansvaret för ökat valdeltagande och dess handlingsplan bör inte ligga på valnämnden och dess kansli utan i en annan del av organisationen. Den bör vara skild från organisationen som planerar och genomför val. Insatser för ökat valdeltagande bör ses som ett långsiktigt arbete som med fördel bedrivs mellan valen och/eller minst ett år innan ett val. Den del av arbetet som valkansliet ansvarar för är tillgänglighet, information och kommunikation. Under EU-valet 2024 har valkansliet arbetat med tillgänglighet, information och kommunikation på olika sätt (Se avsnitt Insatser ökat valdeltagande).

Enkät till röstmottagare

En del i utvärderingen av EU-valet 2024 är den enkät till samtliga röstmottagare och rösträknare som tjänstgjort i valet. Resultatet har gett synpunkter och förslag på vad som kan förbättras till kommande val.

Enkäten besvarades av cirka 270 av 570 personer, vilket är cirka 47,4 procent. Enkäten skickades ut via mail till de svarande. Inför nästkommande val behövs ett bättre sätt att genomföra enkäten.

Nedan redovisas några av de svar som framkommit.

- Många av de svarande var mycket nöjda med valkansliets service.
- Det har kommit in en del önskemål om bättre valsedelställ.
- Fastigheter som har flera vallokaler behöver utöka sin skyltning då många går till fel vallokal i fastigheten.
- Många av de svarande var nöjda med sina vallokaler och samarbetet inom gruppen.
- Nästan alla svarande har besvarat frågan ”uppstod det några svårigheter i tolkningen av valkansliets riktlinjer?” med svaret sällan eller aldrig.

Slutsatser

Allmänna val är något som berör hela kommunen och som är viktiga. Arbetet med att planera och genomföra ett val har vuxit i omfång i takt med ökade lagkrav och ökad förtidsröstning. Bitvis har det varit hög arbetsbelastning för valkansliet, främst under förtidsröstningsperioden. Men trots detta har EU-valet 2024 genomförts på ett rättssäkert sätt.

Slutsatsen i den här valrapporten är att den kommunala valorganisationen behöver planeras för och bemannas i god tid innan val. Valarbetet behöver startas omkring ett år innan ett val ska genomföras. Inför kommande val behöver kommunen ta fram en rutin som beskriver hur Huddinge kommun ska genomföra valen och

besluta om hur organisationen ska se ut vid det allmänna valet 2026. I detta val har projektformen visat sig fungera väl.

För att undvika felaktigheter och öka effektiviteten i de båda processerna under förtidsröstningsperioden bör det övervägas att inför kommande val skapa två separata organisationer: en för förtidsröstningen och en för valdagen.

Viktiga medskick i bemanningsarbetet av röstmottagare är att tidigt och i första hand satsa på att rekrytera ordföranden och ha ett stort antal utbildade reserver för samtliga roller samt ha beredskap i organisationen inför att många avhopp av röstmottagare sker sent.

Att se över valdistrikten görs mellan varje val för att se om det behövs en ändring till följd av ett ökat antal röstberättigade, detta behövs göras i god tid innan de allmänna valen 2026.